

INTERDISCIPLINÁRNE UVAŽOVANIE O SMRTI

O tom, že filozofovať, teoretizovať zo zorného uhla smrti nie je pesimizmus, ale jasnozrivo trizvy realizmus, sa nás pokúšala 6. novembra 2014 presvedčiť takmer päťdesiatka aktívnych účastníkov medzinárodnej vedeckej konferencie s názvom *Kumšt (k) smrti (z kulturologických priezorov)*. Konferenciu zorganizovala za hojnej účasti študentov Katedra kulturológie Filozofickej fakulty Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre ako výsledok úvodných riešiteľských aktivít v rámci projektu VEGA 1/0410/14 *(De)tabuizácia smrti v súčasnej kultúre* a zúčastnili sa na nej vedci zo Slovenska, Česka, Talianska a Poľska.

Ťažiskový blok príspevkov sa sústredil na filozoficko-teologický náhľad na smrť, v ktorom dominovali analýzy prístupu k problému smrti vo filozofii Sorena Kierkegaarda (K. Gabašová) a Martina Heideggera (J. Palítefka), ale i pohľad na smrť v arabsko-islamskej filozofii a kultúre (Al-Absi – Al-Absiová), ako aj v indickej nábožensko-filozofickej tradícii (D. Hajko). Kresťanské chápanie otázky smrti reprezentovali najmä rozbor a skúmania F. Abela a G. Guzlaka, no prispel k nemu originálnym vystúpením o neapolských kostniciach aj G. Maiello. S touto rovinou prístupu k problematike bezprostredne súvisela rovina kultúrno-antropologických postojov k smrti. Zaujali najmä úvahy o duševnej bolesti v priebehu umierania (J. Sedláček), vzťah „status a rituál“, prezentovaný na príklade pohrebných zvyklostí (M. Jágerová), metafora „tancujúcej smrti“ (B. Půtová), symbolizácia smrti z antropologického pohľadu (M. Soukup), kryonika a idea nesmrteľnosti (M. Reiser).

Sekcia venovaná reflexii smrti v umení priniesla viacero referátov, ktorých význam presahoval hranice vedy o umení. Témy ako „(de)tabuizácia smrti v dejinách umenia“ (V. Soukup), „smrť a násilie v súčasnej popkultúre“ (Z. Slušná), „temná turistika“ (E. Moravčíková) a viaceré ďalšie obsahovali prvky nepochybne relevantné aj z filozofického hľadiska. Podobne sa možno vyjadriť o bloku príspevkov označenom ako *Smrť cez prizmu médií / filozoficko-kulturologický náhľad na smrť*. Obsahoval napríklad problémy súvisiace so smrťou a zomieraním v informačnom veku (M. Lahučký), s medializáciou strachu (M. Haňák), so širším európskym kontextom problematiky smrti (K. Jakubovská), ako aj analýzy konkrétnych umeleckých diel hudobných, výtvarných, literárnych a dramatických, a prispel tak k plastickému obrazu tematizácie smrti v rozličných oblastiach jej reflexie.

Pôsobivým príspevkom ku komplexnosti pohľadu na fenomén smrti bola panelová diskusia, ktorá mala silný psychoterapeutický akcent (moderovali M. Ballay a E. Moravčíková) a vernisáže dvoch výstav obrazov s tematikou blízkou programu konferencie. Nezanedbateľným pozitívnym znakom bolo aj to, že organizátori vydali ku dňu konania konferencie zborník abstraktov v slovenskom, českom, poľskom a anglickom jazyku.

Dalimír Hajko